

Samenvatting van mijn inbreng in de hoorzitting in de Tweede Kamer

Het is goed dat de rekentoets er is want hij gaat precies over waar onze leerlingen internationaal slecht op scoren. En dat is wat de politiek wilde.

Uit de PISA onderzoeken onder 15-jarige maar ook TIMMS onder 10-jarigen blijkt keer op keer: de basisvaardigheden rekenen en wiskunde van onze leerlingen zijn best op orde. Onze leerlingen scoren echter slecht op het hoogste niveau van opgaven en dat zijn redactie-opgaven of contextopgaven die begrip en creativiteit vragen.

Het is goed dat de rekentoets gaat over echte praktijkvragen.

Neem bijvoorbeeld opgave 32 uit de voorbeeldrekentoets 3F-2013. Wie regelmatig met jongeren of volwassenen werkt, weet dat ze voor het uitzendbureau werkbriefjes moeten inleveren en daarop hun gewerkte uren digitaal moeten invullen. Werknemers moeten zelf hun gewerkte uren uitrekenen en bijvoorbeeld 6 uur en 45 minuten invullen als 6,75 uur. Regelmatig vullen mensen hier 6,45 uur in. Dit moeten jongeren toch gewoon kunnen.

De rekentoets gaat over het rekenen in de praktijk en behoort dus niet alleen door wiskunde maar ook door economie, natuurkunde, aardrijkskunde, etc. gedragen en geïntegreerd te worden in het vak.

Voor diegenen die vinden dat het nu al tot wiskunde behoort: pas op, dat betekent extra werk zonder extra uren! Voor een gymnasium waar leerlingen de toets zonder extra inspanning ook wel halen, is dat misschien geen probleem maar voor alle andere scholen wél. De kennis van de rekendidactiek is bij zowel wiskundeleraars als bij andere vakken beperkt. Veel docenten zijn wel geïnteresseerd in rekendidactiek en willen dat best in hun vak inpassen. Het is hartstikke leuk om met collega's van andere secties uit te zoeken hoe je rekenproblemen in die vakken kunt oplossen met de hulpmiddelen van rekenen en wiskunde van de basis- en middelbare school. Maar het vergt wel een extra inspanning van ons als docenten waar lang niet op elke school extra tijd en geld voor vrijgemaakt is.

Het is goed dat de toets pas echt gaat meetellen in 2016. De huidige toetsen voldoen niet aan de eisen die bijvoorbeeld CITO aan betrouwbare, valide en transparante toetsen stelt. Er zijn bovendien veel meer herkansingsmogelijkheden nodig dan de huidige 1.

Het is absoluut noodzakelijk dat leerlingen kunnen terugbladeren in de toets. In 2016 is er een nieuwe versie van Examentester (Facet) waarin dit kan en wordt toegestaan. Andere eisen zijn dat kandidaten de opgaven en antwoorden achteraf kunnen inzien, dat er ruimhartig wordt omgegaan met herkansingen en dat ze voldoende tijd krijgen voor de toets. Als voor een betrouwbare uitspraak veel (51) opgaven nodig zijn, moet de tijdsduur van de toets worden aangepast. Een aantal van dergelijke eisen is bijvoorbeeld te vinden in: <http://toetswijzer.kennisnet.nl/html/toetsconstructie/kwaliteit.htm> en http://www.cito.nl/onderzoek%20en%20wetenschap/achtergrondinformatie/publicaties/psychometrie_praktijk.aspx (bijvoorbeeld hoofdstuk 3).

Verder uitstel van de rekentoets of het meetellen van de resultaten leidt tot stilzetten van verbetertrajecten.

Met name scholen die achterlopen gokken hierop. Bovendien vergroot het de onduidelijkheid bij ouders en leerlingen. Zo betekende het besluit vorig jaar kort voor de kerstvakantie om de rekentoets in 2014 niet mee te tellen voor een forse afname van de vrijwillige deelname aan de rekenlessen in 4 havo op mijn school: van 80% naar minder dan 20%. Hoewel het aantal virtueel gezakten op de havo wel daalde, nam het aantal vijven mede hierdoor toe. Politieke besluiten die flink ingrijpen op het onderwijs, zoals over de rekentoets, moeten - net als bij alle andere examens - minimaal voor aanvang van het voorexamenjaar bekend zijn.